

Historiek Herne

De oudste vermelding van Herne dateert uit 1100 (« Benzo de Herines »). De nederzetting aan de Mark is evenwel veel ouder. De naam « Herne » is immers prehistorisch en komt uit « kar-inas », ofwel « nederzetting aan het schitterende water ». Deze oude benaming van de Mark werd bewaard in één van haar zijbeken, de Harebeek (ca. 1117 Walteri de Harenbecca).

Net zoals het Kestergewoud (= Kester, Oetingen, Herfelingen) was het Hernegewoud (= Herne, Tollembeek en Sint-Pieters-Kapelle) waarschijnlijk een koningsgoed. Als allodium kwamen deze domeinen in handen van de Frankische, later Merovingische adel. Een lid daarvan, Waldetrudis, schonk in het midden van de 7de eeuw deze goederen aan het door haar gestichte kapittel in Bergen.

Herne vormde samen met Tollembeek en Sint-Pieters-Kapelle het zogenaamde Hernegewoud. In de eerste helft van de 12de eeuw werd dit Hernegewoud als onderdeel van het land van Edingen bij het graafschap Henegouwen ingelijfd. Van Engelbert, heer van het land van Edingen en gehuwd met de dochter van de vooraanstaande Henegouwse graaf Jacques d'Avesnes (overleden 1191 in Palestina bij de Derde Kruistocht) ontving Herne in 1211 een dorpskeure, welke o.m. de vrijstelling van de dode hand (= erfenisgeving bij overlijden) en andere belastingen opleverde. Een tweede keure uit 1338 regelde een financiële overeenkomst voor het vrijkopen van karweien. De inwoners van Herne konden aanspraak maken op deze vrijheden omwille van een relatief bloeiende wolnijverheid.

Herne bleef gedurende de Middeleeuwen en het Ancien Regime echter een bescheiden nederzetting, hetgeen niet wegneemt dat de lokale bevolking herhaaldelijk met plunderingen en oorlogsgeweld geconfronteerd werd. In dit verband vermelden we de vernieling van heel wat kerkelijke en burgerlijke gebouwen in 1580, aangericht door protestanten uit Ninove in het bredere, politiek-maatschappelijk kader van de Reformatie en de 16de-eeuwse godsdiensttwisten. Op 27 oktober 1798 werd in de omgeving van de Kartuis een opstand van een 300-tal plaatselijke boeren door Franse soldaten bloedig onderdrukt.

De toewijding van de kerk aan Sint-Pieter duidt er op dat de parochie als dusdanig reeds ten tijde van de vroegmiddeleeuwse kerstening gestalte kreeg. De schenking van het grondgebied aan de Sint-Waltrudisabdij bevestigt deze stelling. In 1148 werd het altaar van de kerk van Herne, samen met de kapellen van Tollembeek en Sint-Pieters-Kapelle, geschonken aan de Sint-Aubertusabdij van Kamerijk. Dit bracht met zich mee dat deze instelling er tot aan de Franse Revolutie het benoemingsrecht van de pastoor behield en in ruil voor het innen van de tienden en het onderhoud en de herstellingen van een deel van de kerk bekostigde. Het Kartuizerklooster van Herne, gesticht in 1314 en opgeheven in 1783, is het oudste van de toenmalige Lage Landen. Dit klooster had een belangrijke culturele invloed in Brabant. Hier vond o.m. de eerste vertaling van de "Bijbel" plaats in het Middelnederlands, waarop de eerste "Nederlandstalige" Delftse bijbel is gebaseerd.

